

Fra nostalgisk kærlighed til akademisk objektivitet

Lene Kaaberbøls *Katriona-trilogi* består af *Sølvhesten*, *Hermelinen* og *Isfuglen*, der udkom 1992-2000 på Klematis. Nye udgaver på Alvilda.

Kan man som voksen skrive et sagligt litteraturvidenskabeligt speciale om en kvindelig hovedperson, man har drømt om at være, da man var barn? Denne overvejelse måtte Camille Boelt Hindsgaul gøre sig, da hun valgte at skrive om Lene Kaaberbøls *Katriona-trilogi*.

Af **CAMILLE BOELT HINDSGAUL**

Fastelavn anno cirka 2005. Tolvårige Camille iført sort vest, hvid skjorte, sorte bukser og en blå kappe lavet af en gammel jakke, hvor ærmerne blev klippet af. Bag på kappen har hun selv forsøgt med blålig glimmertråd at brodere en stejle hest. Kostumets ultimative højdepunkt holder hun mellem sine hænder: En sølvgrå kæphest med gule katteøjne, som hun fik lov at bruge sine sløjdtimer på. Hun er klædt ud som bredinari, og hun er ligeglad med, at ingen andre til fastelavnsfesten ved, hvad dét er.

Et rovdyr med katteøjne

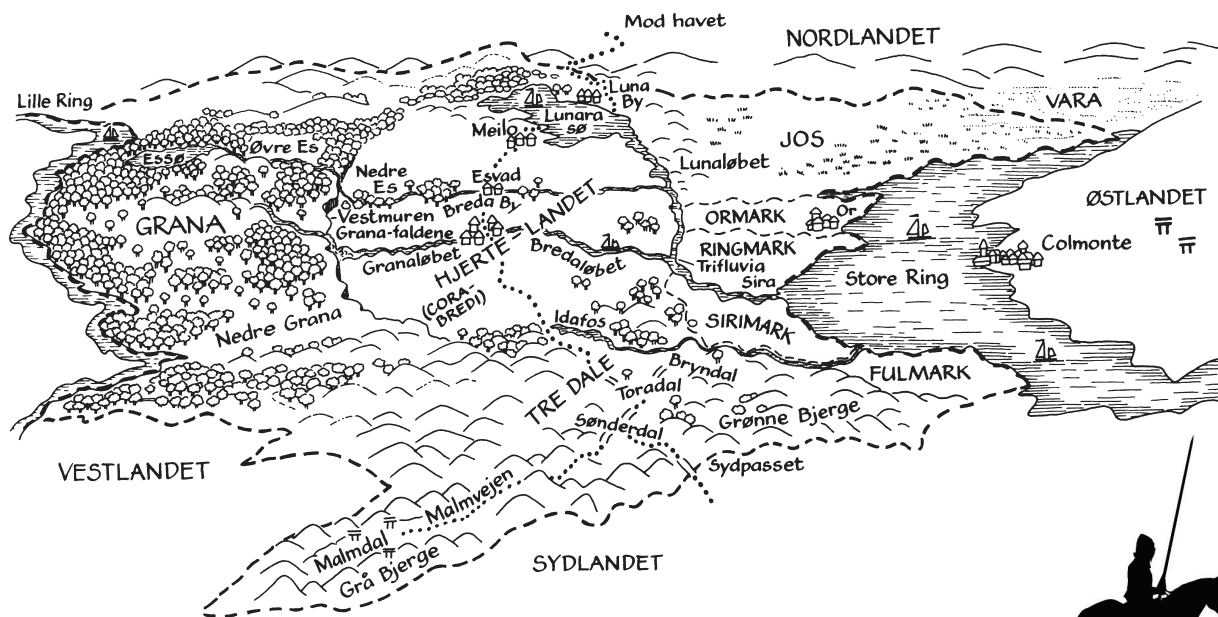
Bredinari er stammer fra Lene Kaaberbøls *Katriona-trilogi* (1992-2000). De har en varieret række arbejdsopgaver i deres tjeneste for fantasy-landet Breda, men kan beskrives som en blanding af helbreder, grænsevagt,

soldat, dommer og kurér. Deres vigtigste opgave er at binde landet sammen, så grænseegne og hovedstad ikke bliver fremmede for hinanden. De rider på heste, der glinser som sølv, og som reagerer voldsomt på menneskers følelser. Det er især disse heste, der tiltrækker Kaaberbøls hovedperson, Kat. I andet bind, *Hermelinen*, begynder hun selv at træne til at blive en del af bredinari-korpset.

En del af min dna

Jeg læste serien i 2004, og den har siddet fast i min fantasi siden. Scener fra vigtige øjeblikke, særligt i Kats uddannelse, har formet, hvordan jeg forestiller mig selv i lignende situationer. For eksempel når Kat endelig i midten af *Isfuglen* skal knyttes til sin første sølvhest, og det er meningen, at det skal foregå regelmæssigt over

BREDA

Kort og vignetter: Alvilda

en uge med en bestemt opgave hver dag. Jeg har ofte arbejdet helt op til det yderste af mine deadlines, og det har hjulpet at tænke på Kat, som efter tre dage ikke engang har kunnet begynde den første opgave, men alligevel, gennem desperation og stædighed, til sidst når at blive knyttet til hesten.

Kvindelige krigerhelte

Fra efteråret 2016 til sommeren 2017 gik jeg på en masteruddannelse i børnelitteratur i Dublin. Da jeg i foråret skulle beslutte mig for et specialeemne, valgte jeg kvindelige krigerhelte i fantasy, med særligt fokus på Keladry fra Tamora Pierces serie *De Svages Beskytter* (1999-2002), som jeg for nylig havde stiftet bekendtskab med, og så Kaaberbøls Kat. De to serier er udgivet tæt på hinanden og har en del fællestræk, der gjorde det oplagt at sammenligne dem. Begge beskriver hovedpersonens uddannelse og træning, begge hovedpersoner møder kønspolitiske uretfærdigheder, og begge udvikler vigtige forhold til heste. Der er selvfølgelig også forskelle mellem serierne, for eksempel i hvor høj grad hovedpersonerne kan siges at være krigerhelte i det hele taget. Keladry træner til at blive ridder, med alt hvad det traditionelt indebærer. Men Kat vil

være bredinari, hvilket som nævnt primært tjener et formål som mægler og helbreder. Bredinari-uddannelsen indeholder dog obligatorisk brydning og fægtning, og filosofien omkring sidstnævnte udgør kernen af, hvad en bredinari skal have: balance. Og Kats kampgejst er vigtig for både plottets og hendes egen udvikling. Jeg vurderede derfor, at begge karakterer er krigerhelte, på trods af seriernes forskellige vægt på og attitude til kamp, vold og krigeretik. Som åbningen har antydnet, vil jeg i denne artikel fokusere på mit arbejde med Kat.

Nervepirrende genlæsning

Uanset om man gør det for studiet eller for sjov, er det altid nervepirrende at genlæse en barndomsfavorit. Hvad hvis den pludselig er kedelig? Eller problematisk? Eller dårligt skrevet? Ville min øgede kritiske opmærksomhed som 24-årig litteraturstuderende ødelægge serien for mig? Eller ville jeg, omvendt, blive forblændet af nostalgi? Svaret på begge spørgsmål er: Nej. Tværtimod. Ved at gå mere i dybden end "bare" den gode historie, kunne jeg bedre værdsætte, hvordan og hvor godt den gode historie var konstrueret.

I Bent Rasmussens *Børne- og ungdomslitteratur* fra 2005 er Kaaberbøl citeret for at sige: "Da jeg skrev

[*Katriona*-trilogien], syntes jeg, [Kats voldelige temperament] var en lille smule sejt. I dag er jeg glad for, at jeg lader hende kæmpe med sit temperament, og at det kan være en svaghed at være voldelig” (79). Jeg oplevede en lignende retrospektiv glæde, da jeg genlæste serien. Selvom temperamentet er en definerende del af Kats personlighed, bliver den vold, hun tyr til, aldrig glorificeret. I stedet virker temperamentet som en rød tråd gennem især de første to binds plot, karakterudvikling og verdensopbygning.

I kamp mod sit temperament

I begyndelsen af *Sølvhesten* er Kat i en tilstand af fangenskab, der gør hende aggressiv. Hun kommer konstant op at slås med sin stedfar, og der er ingen umiddelbar vej ud, for i Breda er det ikke velset for en kvinde at forlade sin hjemegn. Samtidig kan mænd ikke eje jord, men må som oftest vandre fra sted til sted. Ganske få sider inde i *Sølvhesten* møder Kat dog et alternativ til det liv, Bredas kønspolitiske regler har besluttet for hende: En kvindelig bredinari, som rider rundt i landet og stadig bliver behandlet med respekt, ankommer til Kats hjem. Bredinarien Dorissa er endda i stand til at hidse stedfaderen ned, da han er midt i at slå Kat. Kats ambition om at blive bredinari hjælper hende altså ikke kun med at bekæmpe sit temperament ved at fjerne hende fra stedfaderen, erhvervet har netop kontrol af vrede og afvigelse af vold som kerneværdi.

I kamp for balance

Dette er endnu mere tydeligt i Kats træning i *Hermelinen*. Både fægteundervisningen og arbejdet med sølvhestene viser lærlingene nødvendigheden af at kontrollere deres følelser og opnå en tilstand af balance. Efter en række slagsmål med de andre lærlinge bliver Kat også gjort opmærksom på, at den balance kan bruges til at undgå vold helt, ikke kun til at være en bedre fægter eller rytter. Kat bliver ved med at slås gennem hele serien, men der er en tydelig udvikling fra vold som første, eneste mulige og alt for kraftfulde reaktion, mod velovervejede, afbalancerede vold som sidste udvej. Hvis man kun ser på disse observationer, kunne det se ud, som om *Katriona*-trilogien handler om en ung, viljestærk kvinde, der bliver tæmmet. Det ville være problematisk på sin egen måde, men det er ikke tilfældet. I senere ridetimer bliver Kat bedt om at bruge sin vilje som en spore, og første gang hun når balancetilstanden i en fægtekamp, er det gennem, ikke på trods af, hendes stædige raseri. I stedet for at få uddrevet sit temperament fuldstændigt, lærer Kat at kanalisere det produktivt, så det bliver et værktøj, hun kan bruge som helt i stedet for en forhindring.

Kønspolitik

Ved at vise nødvendigheden af, at Kat kan rejse, for at hun kan vokse som person, sættes der spørgsmålstegn ved det legitime i Bredas kønspolitiske regler, og ved kønspolitiske regler i det hele taget. En lignende effekt har det, når skurken i de to første bind, Hermelinen, tiltrækker sine mandlige tilhængere med løfter om, at under ham kan de få et hjem i stedet for at vandre fra hus til hus resten af deres liv. Idéen i sig selv modtager empati fra både fortæller og hovedperson, men der tages afstand til Hermelinens voldelige metoder. På den måde bliver Kat og Hermelinen parallelkarakterer, der viser, at både mænd og kvinder kan drage fordel af både at rejse og af at have et hjem. Dette er en inkluderende idé, der taler for en nedbrydning af barrierer i forhold til, hvad det forventes, at mennesker kan og ikke kan, må og ikke må, baseret på deres køn. Det er dog vigtigt også at observere, at ved slutningen af *Isflugten* har der endnu ikke været nogen større kønspolitisk revolution i Breda, selvom Kats egne holdninger har ændret sig.

Kritiske læsere efterlyses

I tiden mellem jeg var tolv og nu, har jeg mødt masser af venner, som udmærket ved, hvad en bredinari er, og som ønskede lige så brændende som jeg at uddanne sig til én. Endnu flere har givet sig til kende, når jeg har nævnt mit specialeemne i samtaler og på de sociale medier. Men når man leder efter kritiske kilder om *Katriona*-trilogien, er det nemt endnu engang at tro, at jeg er den eneste i hele verden, som bekymrer mig om disse bøger. At især den akademiske verdens møde med Kat og Breda og Hermelinen og sølvhestene ligger på mine skuldre. Jeg håber, der er andre opgaver og specialer og afhandlinger derude, som bruger bøgerne, men jeg har ikke kunnet finde dem. Det har været en udmærket drivkraft til at gøre det ordentligt, så de, der læser mit speciale, kan opdage, hvor meget der er at tage fat i i *Katriona*-trilogien og måske selv få lyst til at læse den.

På den måde kan nostalgisk kærlighed, i stedet for at hindre den, drive ønsket om god akademisk objektivitet.

Camille Boelt Hindsgaul, f. 1992, er BA i engelsk og har gennemført en M.Phil. i børnelitteratur fra Trinity College i Dublin, Irland, hvor hun bor og arbejder. Har gået på Brønderslev Forfatterskole og det treårige ForfatterGrundkursus, FGK, i Esbjerg. Debuterede i 2014 med romanen *QUICK food* på forlaget Fuglekøjen og har bidraget til flere novelleanalogier. I sin fritid fægter hun for sit universitet og har repræsenteret Irland på landsholdet for studerende i 2015.